

3. Pedagoško delo

Po razstavi "Poljubljam roko, milostljiva ..." sem imela 28 vodstev, predvsem osnovnošolskih skupin.

4. Raziskovalno delo

V študijskem letu 1992/93 sem vpisala magistrski študij. Pri prof. dr. Janezu Bogataju sem prijavila naslov magistrske naloge: Življenski slog plemiških in meščanskih družin v stari Ljubljani v 19. stoletju (na primeru Križevniškega kareja). Naloga je tako povezana z akcijo raziskovanja mestnega predela v prenovi, ki pa se je žal ustavila.

5. Izobraževanje

Namesto kolegice, ki je odšla na porodniški dopust sem v letošnjem letu morala prevzeti organizacijo izobraževanja delavcev našega muzeja.

Sama sem obiskovala tečaj nemškega jezika in bila na dveh računalniških tečajih (MODES, MS DOS). Redno sem obiskovala tudi konzultacije na podiplomskem študiju.

Poleg ogleda domačih razstav, sem se udeležila tudi nekaterih strokovnih ekskurzij v tujino (Avstrija, Benetke, Pariz) in bila na srečanju etnologov v Topolščici.

6. Drugo strokovno delo

Kot etnolog sem sodelovala v Komisiji za delo zgodovinskih krožkov pri ZPMS. Pregledala sem 11 osnovnošolskih raziskovalnih nalog na temo iz babičinega otroštva in posredovala 11 pisnih ocen.

V letošnjem letu je bilo zaznati večje zanimanje za t.i. planinsko zbirko za katero prav tako skrbi etnolog. Za oddajo Gore in ljudje (TV Slovenija) je bilo potrebno pripraviti 1403 m filmskega gradiva o gorski reševalni službi.

Na kulturnozgodovinskem oddelku sem zadolžena še za varovanje tekstila. V zvezi s tem sem se seznanila z obstoječo literaturo o varovanju in hranjenju tekstila.

Mojca Ferle

POKRAJINSKI MUZEJ PTUJ / ETNOLOŠKI ODDELEK

kustosa etnologa: Aleš Gačnik, Andrej Brence

kustos etnolog pripravnik: Nevenka Korpič

BIBLIOGRAFIJA DELA ZA LETO 1992

Delo v omenjenem letu je potekalo v usklajevanju podiplomskega študija z rednim delom v muzeju, aktivnostmi pri Strokovni komisiji za izobraževanje pri Zvezi muzejev Slovenije, delom v ekspertni komisiji za muzeje pri Ministrstvu za kulturo

Republike Slovenije ter delom na posameznih raziskovalno-muzejskih projektih.

V okviru podiplomskega študija sem končal s predavanji ter se začel pripravljati za izpite in izdelavo magistrske naloge. Konzultacije imam predvsem s somentorjem prof.dr.Ivo Maroevičem s Filozofske fakultete v Zagrebu.

Redno delo v muzeju je potekalo po utečeni metodologiji. Sistematično audiovizualno dokumentiranje (s S VHS in VHS video tehniko, diapozitivi, barvnimi in črno - belimi fotografijami) je bilo v tem letu nekoliko manj intenzivno kot v predhodnem. Kot ekskluzivno dokumentacijo bi omenil dokumentiranje televizijske ekipe iz Pariza, ki je pod okriljem OIV (Mednarodnega urada za vino) snemala promocijski film o vinogradništvu in vinarstvu v Sloveniji. Veliko pozornosti smo namenili ureditvi oddelčne fototeke in negativoteke, za kar smo honorarno zaposlili dokumentalistko Metko Mlakar.

Med novo pridobljenimi predmeti v muzeju bi omenil zbiranje novodobnih pustnih mask in naličij ter predvsem pol stoletja star interior vaške gostilne (gostilne Firbas v Moškanjcih), ki ga bomo uporabili v kontekstu nastajajočega vinološkega muzeja/zbirke v prostorih grajske žitnice.

Akcija Jurij (1992), (foto: A. Gačnik).

Od aprila 1992 dalje opravljam mentorstvo Nevenki Korpič, ki se usposablja za samostojno delo kustosa etnologa za področje občine Ormož.

V okviru nalog GZM sem skupaj z Alenko Plohl opravljal mentorstvo za raziskovalno nalogo gimnazijke Irene Kandrič z naslovom "En sam gržljaj / Interdisciplinarna raziskava o kruhu". Poleg angažiranega mentorstva sem mladi raziskovalki pomagal realizirati video dokumentarec na omenjeno temo itn. Naloga je bila pohvaljena in tudi nagrajena.

Med zanimivejšimi akcijami bi izpostavil le nekatere med njimi, kot npr. akcijo "Jurij'92", ki smo jo zastavili v sodelovanju z nekaterimi profesorji in gimnazijci (dva razreda 4.letnika) SŠC Ptuj. S Stanko Gačnik sva pripravila osem anketnih in opazovalnih lističev, ki so služili kot pripomočki terenskemu raziskovalnemu delu dijakov. Predhodnim pripravam in sami akciji na semenji dan, je sledila tudi manjša razstava v prostorih SŠC Ptuj.

Delo na področju razstavne dejavnosti je bilo izredno plodno in učinkovito. Participiral sem pri postavitvi razstave dveh zelo kvalitetnih "amaterskih" ustvarjalcev iz Ptuja, slikarja A. Božiča in kiparja G. Berliča v privatni galeriji Sv. Jurija na Ptuju. Na razstavi "Maska - izziv otroški ustvarjalnosti" sem sodeloval kot pisec strokovnega teksta, kot avtor nekaterih fotografij v katalogu, participiral sem pri konceptu in postavitvi razstave, izdelal sem specializiran diaprogram (99 diapozitivov) na omenjeno temo in tudi dokumentarni video film. Pri razstavi "V svetu lutk / Poskus otroškega muzeja" (Muzej novejšje zgodovine Celje) sem participiral z nekaj diapozitivi ter video posnetki. Sodeloval sem pri promociji našega muzeja na 1.muzejskem salonu v CD v Ljubljani.

Večina energije pa je bila usmerjena v realizacijo projekta/razstave "Zbiram - torej sem" / O fenomenu zbirateljstva in privatnih zbiralcih. Skupaj s soavtorico razstave Stanko Gačnik, sva skoraj v celoti sama izpeljala zelo zahteven projekt; od pisanja strokovnih tekstov do izdelave fotografij, oblikovanja kataloga, plakata, razglednic, priponk, zahtevne postavitve razstave, izbora glasbe, S VHS video intervjujev z zbiratelji (okoli 20 ur), iskanja sponzorjev ipd. (več informacij: katalog razstave). Izredno občutljivo in zahtevno je bilo koordinacijsko in organizacijsko delo, saj je na razstavi sodelovalo okoli 50 privatnih zbiralcev z okoli 100 zbirkami (število transportov, komunikacij, pozornosti...!). Obisk in konsekvence razstave so potrdile najin "nenormalen" angažma; naznanili smo renesanso zbirateljstva na Slovenskem ter nov sistem komuniciranja med muzeji kot institucijami in privatnimi zbiralci. Iz etnološkega / antropološkega aspekta smo bili prvi, ki smo izpostavili pojem "zbiranje" kot eno od najelementarnejših človeških lastnosti. Omenjena razstava pa je sodila tudi med najbolj dodelane muzejske projekte v zadnjih letih v Sloveniji, tako po idejni kot muzeološki plati (strategija in režija projekta, muzeološki scenarij razstave, sodobna - tudi etnološka - interpretacija "muzejskega predmeta" itn.)! Z razstavo smo dokazali, da se najsodobnejši trendi v muzeologiji odražajo tudi na Ptuju! Ker je Ptuj 10x bolj oddaljen od Ljubljane kot Pariz, smo imeli izredno velike probleme z osrednjimi nacionalnimi mediji. Toda kljub

nezadostni medijski odmevnosti, so novinarji naš projekt uvrstili med štiri najboljše razstave v Sloveniji v letu 1992 (Delov almanah). Recenzijo projekta je napisal prof.dr.Tomislav Šola.

Udeležil sem se več posvetov, simpozijev in okroglih miz, kot npr.: Rdeči muzeji (LJ), Vinoforum (MB), Ptuj včeraj, danes, jutri, posveta o delavski kulturi (Ravne), Etnološka dediščina v 21. stoletju (Topolščica); bil sem soorganizator Muzeoforumov CD, med katerimi sem organiziral predavanje enega od najpomembnejših kreatorjev sodobne muzeološke misli - Petra Van Menscha, profesorja muzeologije na Reinwardt Academie v Amsterdamu. Zanj sem organiziral tudi večdnevno strokovno popotovanje po Sloveniji, s posebnim poudarkom na dediščini in muzealskih potencialih ptujske in ormoške občine. V prostorih Cekinovega gradu sem moderiral in vodil aktualen posvet o osnutku nove muzejske mreže v Sloveniji. Na TV Slovenija sem sodeloval na Omizju: Muzeji - kulturna dediščina (14. april 1992).

Za potrebe muzeja oziroma Oddelka za etnologijo sem izdelal dva elaborata:

- Občina Ormož / Koncepti za raziskovalno, muzejsko in pedagoško delo
- Projekti Oddelka za etnologijo v letu 1993 ob stoti obletnici Pokrajinskega muzeja Ptuj.

S prof.dr. Tomislavom Šola opravljava strokovne sondaže in analize na obstoječih in potencialnih objektih na področju omenjenih občin, v katerih bi se lahko oz. morala odvijati sodobna muzejska dejavnost. Rezultat teh prizadevanj bodo podani v obliki elaborata v letu 1993, ki bo služil kot strategija delovanja in razvoja muzejske dejavnosti v Pokrajinskem muzeju Ptuj. Udeležil sem se muzejskega salona SIME'92 v Parizu meseca januarja, strokovne ekskurzije v Muenchen (skupaj z zaposlenimi v MNZ Celje), "prekrižaril" Slovenijo in si ogledal ter analiziral slovenske muzeje in galerije (deloma skupaj z J. Hudalesom).

Pri Zvezi muzejev Slovenije sem kot predsednik Strokovne komisije za izobraževanje deloval predvsem na dveh nivojih, pri oblikovanju Muzeoforumov in splošnem informiranju. V okviru ZMS sodelujem tudi pri Strokovni komisiji za napredovanje in muzejske nazive, ki jo vodi mag. J. Horvat. V okviru Društva muzealcev Slovenije sem v skupini, ki pripravlja strokovni posvet muzealcev v Dobrni (1993). Prevezel sem vodenje dela simpozija, ki se bo ukvarjal s temo: Slovenski muzej(i) jutri!

Pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije sem v času ministra Borisa Šukljeta deloval v ekspertni komisiji za muzeje in to predvsem na treh področjih: pripravi nove muzejske zakonodaje, analizi in alternativah novega financiranja muzejev v Sloveniji ter na pripravi metodologije, na podlagi katere bomo lahko valorizirali letne programe (in delo v muzejih). Aktivno sem sodeloval na občinskih sejah, namenjenih kulturi in turizmu, imel tri intervjuje na lokalnem radiju (o projektu "maske", namembnosti grajske žitnice in privatnih zbiralcih) itn.

Objavljeni teksti:

Vinogradniška zbirka belokranjskega muzeja v Metliki, Prispevek k zgodovini "etno-muzeološke" kritike, GSED, 1992, 32/1-2, str. 35-40

Vino in voda / Vinologija vinorodnih krajev, GSED, 1992, 2/1-2, str. 40-43

Pokrajinski muzej Ptuj / Bibliografija dela za leto 1991, GSED, 1992, 32/1-2, str. 69-72

"Center za informiranje, raziskovanje in promocijo mask", GSED, 1992, 32/3, str. 8-83

Marketing rdečega, Delo/sobotna priloga, 21. 3. 1992, str.7

O fenomenu otroškega maskiranja, Maska - izziv otroški ustvarjalnosti (katalog), PM Ptuj, februar 1992, str. 3-10

Stanka Gačnik & Aleš Gačnik, Zbiram - torej sem, O fenomenu zbirateljstva in privatnih zbiralic, (katalog), PM Ptuj, september 1992, 78 str.

Metodologija financiranja muzejev v Republiki Sloveniji (analiza in predlogi) za potrebe Ministrstva za kulturo RS, november 1992

Metodologija za spremljanje realizacije letnih programov posameznega muzeja v Sloveniji (valorizacija dela v muzejih) za potrebe Ministrstva za kulturo RS, november 1992

Aleš Gačnik

Potekale so priprave za izmenjavo mask s Savaria muzejem iz Szombathelya in muzejem Avgusta Pavla iz Monoštra na Madžarskem ter Pokrajinskim muzejem iz Ptuja. Razstava Porabske maske je bila odprta v našem muzeju 11.2.1993. Predstavljeni so bili sredozimski in pustni šemski liki iz slovenskega Porabja. Avtorica razstave je kustodinja Marija Kozar - Mukič. Vzporedno so potekale priprave na razstavo ptujskih pustnih šemskih likov, ki je bila odprta 20.3.1993 v Savaria muzeju. Razstava je bila odprta v okviru spomladanskih kulturnih prireditev na Madžarskem.

V grajsko žitnico smo preselili predmete, ki so bili deponirani v zahodnem stolpu. Prav tako smo v žitnico preselili material iz začasne lope, katero smo tudi delno odstranili. Urejanje se bo nadaljevalo spomladi 1993.

Po tematiki smo urejali fototeko, negativoteko in diateko. Nabavili smo opremo za orače s Ptujkega polja. Krojaški mojster Konrad Šmigoc iz Spuhlje je izdelal oblačila za konjiče in pokača (skupaj 7 kom.).

Sodelovali smo s posojjo materiala za dve razstavi. Zgodovinskemu arhivu Maribor smo posodili predmete za razstavo o vinogradništvu, Mladinska knjižnica iz Maribora pa je priredila razstavo o kruhu. Posodili smo jim foto povečave poteka priprave kruha od mesenja testa do končnega produkta - kruha.

Objavljeni so bili trije članki. V Kroniki, Časopisu za krajevno zgodovino je izšel članek: Tradicionalni pustni liki ptujskega področja. Za posvetovanje Ptuj, Včeraj - Danes - Jutri je bil napisan prispevek: Etnologija našega prostora. Za katalog k razstavi Zakrijmo si lica, odkrijmo obraz, Maske - izziv otroške ustvarjalnosti, sem napisal članek: Tradicionalni otroški šemski liki ptujskega področja.

Sodeloval sem z gospo dr. Marijo Makarovič, ki je pripravljala kroje oblačil za folklorno skupino iz Lancove vasi.

Andrej Brence

1) V tem obdobju sem se usmerila v izdelavo topografske študije občine Ormož, ki se navezuje na slovenski etnološki projekt: " Način življenja Slovencev 20. stoletja - Etnološka topografija Slovenskega etničnega ozemlja ".

Na začetku sem si izdelala koncept za delo in določila izbrane kraje za topografsko obdelavo občine Ormož (KS Velika Nedelja, KS Tomaž, KS Miklavž, KS Središče, mesto Ormož).

ET je širok projekt, zato je potrebna topografska obdelava občine Ormož po posameznih fazah (vsak izbrani kraj je potrebno posebej obdelati), rezultate posameznih faz pa je potrebno na koncu združiti v celoto. Pri delu bo zato potrebno ves čas raziskav uporabiti skupno metodologijo dela.

Moje delo je bilo sestavljeno iz raziskovalnega in terenskega dela. Najprej sem se lotila zbiranja in raziskovanja etnološke in zgodovinske literature ter virov ormoške občine (župnijske, društvene, šolske kronike, popisi prebivalstva, seminarske naloge ipd.).

Na začetku sem se lotila izdelave ETSEO KS Velika Nedelja. Za informatorje sem izdelala vprašalnike iz področja etnološke topografije in se povezala z informatorji na terenu. Povezala sem se tudi z različnimi institucijami v občini Ormož, jih seznanila s svojim delom in z njimi v tem času tudi sodelovala.

V tem času sem izdelala ETSEO KS Velika Nedelja, v nastajanju pa je ETSEO KS Tomaž. Rezultati teh raziskav so osnova za nadaljnjo raziskavo izbranih krajev in dokončno izdelavo ETSEO občine Ormož.

2) V okviru svojega dela sem se seznanila z etnološko zbirko in depojem v gradu Velika Nedelja. Tukaj sem ponovno dokumentirala, evidentirala in fotografirala predmete v zbirki in depojem ter uredila depo. Tudi predmete, ki sem jih dobila iz ormoškega področja, sem shranila v gradu.

3) V mesecu septembru sem navezala stike z vsemi OŠ ormoške občine in sicer :
- od začetka šolskega leta sem na OŠ Velika Nedelja vodila etnološki krožek. Naše delo je bilo sestavljeno iz terenskega in raziskovalnega dela. Z učenci sem hodila po terenu, obiskovali smo razne obrtnike ter se seznanjali s starimi, tradicionalnimi obrtni. Ogledali smo si razstave na Ptuj, Martinov sejem v Ormožu ipd.. Z učenci sem zbirala stare predmete, učence pa sem tudi seznanjala z nekaterimi pojmi iz področja etnologije.

- na OŠ ormoške občine sem izvedla dva projektna tedna :

a) od 18.-25.12. sem na OŠ Tomaž organizirala projektni teden z naslovom: Šege in običaji okoli novega leta. Rezultat projekta je bila majhna priložnostna razstava ter bilten, staršem, učiteljem in učencem pa smo na koncu predstavili tudi nekatere običaje.

b) Na OŠ Velika Nedelja pa sem vodila projektni teden: Vse o kruhu.

4) Sodelovala sem s Srednješolskim centrom Ptuj :

a) Decembra sem vodila program v okviru prostovoljnih aktivnosti učencev. Z učenci smo si ogledali potek Katarininega sejma in ga na koncu tudi analizirali.

b) Opravljala sem mentorstvo dijakinjama Srednješolskega centra Ptuj, ki sta izdelovali raziskovalno nalogo v okviru gibanja "Znanosti mladine". Ta se je navezovala na področje občine Ormož.

5) Sistematično sem fotografirala posamezne segmente, ki se nanašajo na etnološko topografijo in občino Ormož, uredila in vodila sem fototeko in negativoteko.

6) Sodelovala sem s ptujskima etnologoma pri postavitvi njunih razstav ("Zbiram - torej sem" in "Porabske maske").

Nevenka Korpič

TRŽIŠKI MUZEJ

Tretje leto mojega dela v lokalnem muzeju je za razliko od prejšnjih dveh potekalo v prvem polletju z neznosnim tempom v drugem pa nekoliko mirneje. Pa ne zato, ker so se problemi uredili sami po sebi, ampak zato, ker so se poglobili do te mere, ko jih zaradi Zakona o zavodih in lokalnih "težav Peteršiljčkove mame" navaden kustos pač ne more rešiti, ker niso v "njegovih pristojnostih".

Program za leto 1992 sem spet le delno realizirala, saj se je med letom pojavilo še cel kup dodatnih opravil. Če sem jih hotela opraviti, sem si morala organizirati delo vedno znova. V našem muzeju smo se v prvi polovici leta oteпали s kadrovskimi problemi (kolegica kustosinja za zgodovino je odšla na bolniško, slavist pa v pokoj), tako, da sva ostala le dva kustosa. Junija smo na srečo sprejeli pripravnico za lokalno zgodovino, ki po programu raziskuje in sestavlja rodovnike štirih tržiških